Tremtinys

Nr. 35 (1009)

Eina nuo 1988 m. spalio 28 d.

LIETUVOS POLITINIŲ KALINIŲ IR TREMTINIŲ SĄJUNGOS SAVAITRAŠTIS • 2012 m. rugsėjo 21 d. •

Kęstučio apygardos partizanų takais

Rugsėjo 15 dieną LPKTS Šilalės filialas (pirmininkė Teresė Ūksienė) surengė jau seniai tradiciniu tapusį žygį partizanų takais. Šį kartą kelias vingiavo pro atmintinas Šilalės rajono vietas. Renginyje Kęstučio apygardos partizanų takais dalyvavo LPKTS filialų, atkurto Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio nariai, šauliai, moksleiviai ir neabejingi partizanų atminimui žmonės. Į žygį išsiruošė keliautojai iš Kauno, Vilniaus, Šilalės, Klaipėdos, Šiaulių, Panevėžio, Alytaus, Mažeikių, Anykščių, Tauragės ir kitų Lietuvos vietovių, kad prisimintų ir pagerbtų tuos, kurie žuvo partizanų kovos metais.

Žygio dalyviai rinkosi Bijotuose. Vieta garsi, nes čia 1812 metais Dionizas Poška įkūrė pirmąjį muziejų Lietuvoje. Žygio dalyvius pasitiko ir visai kelionei vadovavo LPKTS valdybos narė Loreta Kalnikaitė, kuri ne tik supažindindavo keliautojus su žygio maršrutu, bet ir pristatė vietoves bei paminklus. Todėl kelionės dalyviai galėjo pasisemti naujų Šilalės krašto rezistencinės istorijos žinių. Žygio pradžioje nuskambėjo svečių ir kelionės organizatorių kalbos. Dievo palaiminimo paprašė karo kapelionas Remigijus Monstvilas, atvykusiuosius pasveikino bei sėkmės palinkėjo Šilalės rajono meras Jonas Gudauskas ir Bijotų seniūnas Steponas Jasaitis. Vlado Statkevičiaus muziejaus direktorė Soneta Būdvytienė supažindino su literato, archeologo Dionizo Poškos asmenybe ir jo įkurtu muziejumi. Pagerbtas Vakarų Lietuvos srities vado Aleksandro Milašev-ičiaus-Ruonio, žuvusio 1949 metais Karoblių kaime, ir partizano Vytauto Astrausko-Linksmučio, žuvusio 1948 metais Tujeinių kaime, atminimas. Po to žygio dalyviai patraukė į Girdiškes.

Girdiškių Švč. Mergelės Marijos Snieginės bažnyčioje šv. Mišias aukojo kapelionas Remigijus Montsvilas ir kunigas Eduardas Steponavičius.

Žygio dalyviai vyko į Upyną, kur aplankė tris partizanų kovas ir to laiko žmonių išgyvenimus menančias vietas, tarp jų – paminklą žuvusiems partizanams. Renginio vedėja papasakojo apie šio krašto partizanų kovas. Lietuvos didžiojo kunigaikščio Kęstučio bataliono kariai atliko kautynių inscenizaciją.

Žygio dalyvių eisena Šilalės gatvėmis

Kalba viena iš žygio organizatorių, LPKTS valdybos narė Loreta Kalnikaitė

Šilalės partizanų kapinėse atidengtas paminklas Beržinių šeimos partizanams

Toliau žygio dalyvių kolona judėjo Vytogalos link. Šiame kaime gimė transatlantinis lakūnas Stasys Girėnas, mokytojavo keliautojas Matas Šalčius. 2012 metais čia pastatytas paminklas partizanams Antanui Sugintui, Jurgiui Koveckui, Vladui Survilai. Prie neseniai pastatyto paminklo kalbėjo buvęs partizanas, dimisijos pulkininkas Leonas Laurinskas. Jis prisiminė partizanų būrio vadą A.Sugintą, papasakojo apie jo žūties aplinkybes. Prisiminimais apie partizaną A.Sugintą taip pat pasidalijo Klemensas Lovčikas. S.Girėno muziejaus vadovė Lina Gudeliūnienė supažindino su Vytogalos kaimo istorija. Po pasisakymų nuskambėjo kolektyvo „Vakarė“ daina. Po jos keliautojai aplankė Stasio Girėno muziejų, Mato Šalčiaus paminklą.

Paskutinis žygio dalyvių sustojimas – Šilalėje. Šio miesto partizanų kapinėse atidengtas paminklas Beržinių šeimos partizanams. Kovotojo kelią pasirinko šios šeimos sūnūs: Petras, žuvęs 1952 metais, Antanas, žuvęs 1950 metais, Kazimieras ir Povilas, žuvę 1951 metais, taip pat marti Eugenija, žuvusi 1951 metais. Paminklą atidengė buvęs partizanas Leonas Laurinskas ir žuvusiųjų giminaičiai, pašventino Šilutės dekanato dekanas Algirdas Genutis. Dalyvavo šių partizanų sesuo Zofija Baranauskienė. Renginį vedė Šilalės rajono savivaldybės administracijos direktoriaus pavaduotoja, buvusi tremtinė Vera Macienė.

Šilalės civilinėse kapinėse prie paminklo žuvusiems ir negrįžusiems iš kalėjimų ir tremčių padėta gėlių ir uždegta žvakučių.

Iš čia žygio dalyvių eisena, lydima orkestro, miesto gatvėmis žygiavo Šilalės kultūros centro link. Trumpai sustota tik prie paminklo žuvusiems partizanams. Kultūros centro salėje sudėti paskutiniai renginio akcentai.

(*keliama į 2 psl.*)

Kęstučio apygardos partizanų takais

(atkelta iš 1 psl.)

Sugiedotas himnas ir žuvusieji pagerbti tylos minute. Padėkos žodžius žygio organizatoriams tarė kunigas Algirdas Gedutis, rajono meras Jonas Gudauskas, Lietuvos Respublikos Seimo narės Auksutė Ramanauskaitė-Skokauskienė ir Vincė Vaidevutė Margevičienė. Tautodailininkas Antanas Šukys žygio organizatoriams įteikė atminimo dovanas. Apie kitų metų sukaktis kalbėjo Lietuvos laisvės armijos karių ir rėmėjų sąjungos pirmininkė Irena Giedraitienė. LPKTS pirmininkas Povilas Jakučionis priminė, jog jau suorganizuota arti 30 žygių partizanų takais ir šis darbas bus tęsiamas. Jis padėkojo šio žygio organizatoriams už nuoširdumą. Taip pat aptarė partizanų atminimo įamžinimo reikalus. Siūlė, jog kiekviename rajone būtų atstatyta po 2–3 partizanų bunkerius, kurie tarnautų kaip mokomoji priemonė moksleiviams. Kartu su LPKTS valdybos pirmininku Edvardu Strončiku Zitai Žideikytei ir Jonui Gudauskui įteikė po žymenį „Už nuopelnus Lietuvai“. Žygio organizatorės Teresė Ūksienė ir Loreta Kalnikaitė padėkojo visiems kartu keliavusiems. Meninę programą atliko Šilalės meno mokyklos jungtinis choras, vadovaujamas Dalios Krasauskienės ir Kornelijaus Pukinsko. Muzikavo šios mokyklos mokytojų kolektyvas.

Žygio dalyviai prie paminklo Žuvusiems už Tėvynės laisvę Šilalės kapinėse

Žygio dalyviai, pasivaišinę kareiviška koše, pabendravę, pasidaliję įspūdžiais, ruošėsi į kelionę namo, tikriausiai vienas kitam pažadėję susitikti kitame žygyje partizanų takais.

Darius JUODIS

Autoriaus nuotr.

Gelbėkime Trispalvę

Pastaruoju metu visuomenėje įsisiūbavo diskusija dėl Lietuvos istorinės vėliavos ir Trispalvės naudojimo. Šią diskusiją sukėlė TS-LKD frakcijai priklausančių Seimo narių Kęstučio Masiulio ir Stasio Šedbaro dar gegužę užregistruotos LR valstybės vėliavos ir kitų vėliavų įstatymo pataisos, numatančios daug platesnį istorinės (raudonos su „Vytimi“ viduryje) vėliavos privalomą naudojimą. Šiuo metu istorinę vėliavą privalu iškelti virš Lietuvos valdovų rūmų Vilniuje, Trakų pilyje bei Karo muziejaus skverelyje Kaune. Minimiems Seimo nariams šito pasirodė per maža. Jie siūlo istorinę vėliavą privalomai kelti beveik visose vietose, kur iki šiol buvo keliama mūsų nacionalinė Trispalvė, ir daugybėje pridėtinių istorinių vietų: pradedant Signatarų namais Vilniuje, įvairiose buvusios LDK pilyse, Kernavės piliakalnyje – Aukuro kalne, Senųjų Trakų piliavietėje, baigiant Birutės kalnu Palangoje. Dar daugiau. Minėtame įstatymo projekte siūloma kiekvieną liepos 6-ąją – Lietuvos karaliaus Mindaugo karūnavimo dieną ir liepos 15-ąją – Žalgirio mūšio dieną Gedimino pilies bokšte Lietuvos valstybės vėliavą nuleisti ir kelti tik Lietuvos valstybės istorinę vėliavą.

Tokio pasiūlymo autoriams, Seimo nariams, atrodo, kad „tai ypač svarbu puoselėjant istorinę atmintį, valstybingumo tradicijas, ugdant jaunąją kartą, skatinant Lietuvos piliečius ir užsienio svečius domėtis Lietuvos istorija.“ Pasak jų, platesnis Lietuvos valstybės istorinės vėliavos naudojimas atskleis ir reprezentuos, kokia valstybė 1918 metų vasario 16 dieną buvo atkurta ir kokios valstybės 1990 metų kovo 11 dieną atkurta nepriklausomybė. „Taip bus įtvirtintas Lietuvos valstybės tęstinio valstybingumo supratimas, bus perteiktas Lietuvos unikalumas vietiniu ir tarptautiniu mastu, taip pat bus atskleista Lietuvos istorinė daugiatautiškumo tradicija“, – teigiama K.Masiulio ir S.Šedbaro pateikto įstatymo projekto aiškinamajame rašte.

Akivaizdu, kad Seimo nariai norėtų, jog istorinė vėliava taptų pagrindine, keliama tiek prie valstybę reprezentuojančių įstaigų, tiek istorinėse vietose. Todėl visiškai nenuostabu, kad dalis tautos susizgribo, jog reikia gelbėti mūsų valstybės vėliavą – Trispalvę. Nes ji tiesiogine šio žodžio prasme stumiama į antrą planą.

Pirmieji į tokius Seimo ketinimus sureagavo Pasaulio lietuvių bendruomenės XIV Seimo delegatai, rugpjūčio 10 dieną priėmę rezoliuciją, kurioje rašoma: „Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Seimas, remdamasis Lietuvių Chartija, priimta 1949 metų birželio 14 dieną, kurioje parašyta, kad lietuvių tautinės spalvos yra geltona, žalia ir raudona, nepritaria Lietuvos Respublikos Seime pateiktam įstatymo projektui Nr. XIP-4422 „LR valstybės vėliavos ir kitų vėliavų įstatymo 5, 10, 18 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymui“ ir kreipiasi į Lietuvos Respublikos Seimą atsižvelgti į šią rezoliuciją“.

Rugpjūčio 20 dieną Lietuvos Sąjūdžio Vilniaus skyrius savo nutarimu „Gelbėkime Trispalvę“ jau gerokai stipriau kelia toną: „Trispalvė tapo pasipriešinimo okupantui ir jo raudonai vėliavai simboliu. Sąjūdžio apyaušriu Trispalvė vienijo Lietuvos žmones, kvietė atstatyti ir ginti nepriklausomybę. Trispalvė pasako, kad pasaulyje yra valstybė Lietuva. Pirmasis Lietuvos komunistų partijos sekretorius A. M. Brazauskas prie Lietuvos Trispalvės ciniškai pareiškė: „Prie šio skuduro aš nekalbėsiu“. Tai buvo signalas visiems komunistams ir jų bendraminčiams priešintis ir kovoti prieš Trispalvę. (...) 2004 metų liepos 8 dieną Seimas įstatymu įteisina raudoną (LDK!) valstybės istorinę vėliavą. Ji nuolatos iškelta ant trijų valstybinių pastatų ir ant penkių pastatų keliama penkių švenčių proga. Kelia didelį susirūpinimą, kad raudonos vėliavos neteisėtai iškeltos prie Užsienio reikalų ir Kultūros ministerijų, prie Krašto apsaugos ministerijos beveik visų pastatų, kariuomenės daliniuose bei įvairiose Seimo patalpose. Lietuvos Trispalvė išstumta iš centro, kai keliama daug vėliavų. (...) Aiškėja, kad Seimas nori pakeisti Trispalvės statusą, nori įvesti masiškai naudoti raudoną vėliavą, nori Trispalvę nuimti nuo Gedimino kalno pilies bokšto. Susidarius tokiai Trispalvės pažeminimo ir niekinimo situacijai 2012 metų liepos 18 dieną Lietuvos Sąjūdžio Vilniaus skyriaus taryba pareiškimu „Kovokime už Lietuvos Trispalvę – pasipriešinimo okupacijoms simbolį“ kreipėsi į Jos Ekscelenciją LR Prezidentę Dalią Grybauskaitę, LR Seimo pirmininkę Ireną Degutienę, LR Ministrą pirmininką Andrių Kubilių, LR Seimo narius, žiniasklaidą bei Pasaulio Lietuvių Bendruomenės XIV Seimą,“ – rašoma minimame nutarime.

Prieš keletą savaičių posėdžiavusi buvusių politinių kalinių, tremtinių ir Laisvės kovotojų organizacijų Visuomeninė taryba, šiuo metu vadovaujama Jono Puodžiaus, taip pat pareiškė savo paramą Trispalvei: viena būtų išplėsti Lietuvos istorinės vėliavos iškėlimo istorines progas ir vietas, visai kas kita, kai tikroji valstybės vėliava – Trispalvė – nureikšminama ir padaroma istorinės vėliavos podukra. Tokiems ketinimams Visuomeninė taryba nepritarė.

Viešojoje erdvėje buvo išsakyta daug argumentų tiek iš pareigūnų, tiek iš heraldikos specialistų lūpų. Tačiau vis tik norisi tarti dar keletą žodžių Trispalvės naudai.

Taip jau susiklostė mūsų nesenoje istorijoje, kad Lietuvos Valstybės Konstitucijose (1922 ir 1928 metais) įrašyta viena valstybės vėliava – geltonos, žalios, raudonos spalvos junginys. Nors pirmą kartą tai, kokia turėtų būti tautinė vėliava pačioje Lietuvoje, svarstyta Didžiajame Vilniaus Seime 1905 metais. Jonas Basanavičius prieš pat šį visuomenės atstovų susirinkimą pasiūlė Lietuvos tautine vėliava pripažinti LDK vėliavą su baltu raiteliu raudoname lauke, tačiau dėl neigiamų asociacijų su tuo metu per revoliucinį judėjimą paplitusias raudono lauko vėliavas daugeliui visuomenės veikėjų LDK vėliava neatrodė priimtina kaip atsikuriančios valstybės simbolis. 1938 metais Lietuvos Respublikos Konstitucijoje Trispalvė pavadinta lietuvių tautos vėliava. Istorinė vėliava buvo naudojama Respublikos Prezidento.

Šiandien, kai kalbame apie istorinę vėliavą ir jos naudojimą, turėtume suvokti, kad šis simbolis labiau priskirtinas prie reliktų. Mat nuo 18 amžiaus pabaigos Europoje įsivyravo tendencija valstybėms susikurti nacionalines vėliavas, kurios paprastai būdavo įvairių spalvų juostų deriniai. Šią tendenciją ypač sustiprino savo senąją vėliavą į juostuotąją per Didžiąją prancūzų revoliuciją pakeitusi Prancūzija. Po didžiosios Prancūzų revoliucijos, kai nuo monarchijos buvo pereita prie konstitucinės-parlamentinės santvarkos, praėjo ne vienas amžius. Bet būtent tokioje santvarkoje gyvename šiandien ir mes. Esame demokratinė respublika, kurioje suverenas yra ne koks nors monarchas ar kunigaikštis, bet visa tauta. Todėl valstybine vėliava laikyti Trispalvę, per nacionalines spalvas simbolizuojančią tautą, yra daug teisingiau. Praktiškai pakeisdami Lietuvos Trispalvę istorine vėliava mes tarsi atiduotume pirmenybę praeičiai, kurios nebėra, atminčiai, bet ne dabarčiai.

Kita vertus Lietuvos Trispalvė jau taip pat turi šlovingą, ilgą ir skaudžią Laisvės kovų ir patirčių istoriją. Su ja gyveno prieškario Lietuva, su ja buvo kautasi abiejų okupacijų metais, už jos viešą iškabinimą žmonės buvo baudžiami kalėjimais ir sibirų katorgomis, ji buvo šventai puoselėjama visą ilgus dešimtmečius trukusios mūsų okupacijos laiką. Ji jau įsodrinta gilia valstybingumo prasme ir tarnauja mums, kaip reikšmingas ir branginamas simbolis.

Ingrida VĖGELYTĖ

Įvykiai, komentarai

Prieš rinkimus – gana ramu

Ar neatrodo, kad šie Seimo rinkimai išskirtiniai tuo, kad palyginti su ankstesniaisiais yra gana ramūs ir korektiški – nedrebina skandalai, partijos nešokiruoja visuomenės skambiais kompromituojančių faktų paviešinimais. Jei kas ir nutiko, tai nebuvo netikėta. Vienu iš tokių „nutikimų“ galima pavadinti „Tvarkos ir teisingumo“ partijos lyderio R. Pakso fiasko, jam pabandžius tapti kandidatu į Seimą. Vertinant iš šalies, nieko kito ir nereikėjo tikėtis, o „Tvarkos ir teisingumo“ partijos strategams, turėjusiems vilties iš šio reikalo išpūsti didelį skandalą, greičiausiai teks nusivilti, nes pasinaudoti netikėtumo faktoriumi nepavyko. O skandalas be netikėtumo – ne skandalas.

2004 metais už šiurkščius Konstitucijos pažeidimus po apkaltos iš pareigų buvo nušalintas Lietuvos Respublikos prezidentas Rolandas Paksas, išimties tvarka savo finansiniam rėmėjui Jurijui Borisovui suteikęs Lietuvos pilietybę (kažin kodėl neapleidžia mintis, kad būta ir rimtesnių problemų, kurias įvardinti tiktų V. Adamkaus retorinis klausimas: „Tai kur prasideda valstybės išdavimo riba?“). Tikėtis, kad tuo viskas ir pasibaigs, būtų buvę naivu. Atsirado nuomonių ir interpretacijų apie „šliaužiančius sąmokslus“, „susidorojimus“ ir pan. Visuomenės dalis, maniusi, kad R. Paksas nubaustas nepelnytai, kaip kompensaciją nušalintajam prezidentui „įteikė“ Europos Parlamento nario mandatą. R. Paksas, gavęs piliečių įpareigojimus Europos Parlamente atstovauti Lietuvai, pirmiausia pasiskundė, jo manymu, nepelnytu susidorojimu. Galiausiai R. Paksui pavyko. Strasbūro Europos Žmogaus Teisių Teismas nutarė, jog Seimo rinkimų įstatyme įtvirtintas nuolatinis ir neatšaukiamas draudimas apkaltos būdu pašalintam politikui kandidatuoti į Seimą yra neproporcingas, prieštarauja Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijai. Reaguodamas į šį tarptautinį verdiktą (verta pastebėti, kad nei pats Europos Žmogaus Teisių Teismo pirmininkas, nei dar du teisėjai nepritarė šiam sprendimui), Lietuvos Respublikos Seimas šį pavasarį pataisė Rinkimų įstatymą, priimdamas pataisas, leidžiančias R. Paksui kelti savo kandidatūrą į Seimą. Šios įstatymo pataisos panaikino draudimą „iki gyvos galvos“, vietoje to pateikdamos ketverių metų draudimą, skaičiuojant nuo apkaltos. Žodžiu, „Tvarkos ir teisingumo“ lyderiui atsivėrė takelis į Seimą. Deja, abejonių, ar šis takelis neužžels, pakako. Galop jas išsklaidė Konstitucinis Teismas, pareiškęs, jog partijos „Tvarka ir teisingumas“ lyderiui R. Paksui kandidatuoti leidęs įstatymas prieštarauja Konstitucijai, ir užkirto kelią nušalintajam prezidentui dalyvauti Seimo rinkimuose.

Tada sekė logiška įvykių tąsa: likus mėnesiui iki Seimo rinkimų Vyriausioji rinkimų komisija nutarė neregistruoti partijos „Tvarka ir teisingumas“ lyderio R. Pakso kandidatu į Seimo narius. Tam pritarė visi VRK nariai, išskyrus R. Pakso partijos atstovę. Atsisakymą registruoti europarlamentaro R.Pakso kandidatūrą komisija pagrindė Konstitucinio Teismo sprendimu, kuriame teigiama, kad pavasarį priimtos Seimo rinkimų įstatymo pataisos, leidusios R. Paksui kandidatuoti į Seimą, pažeidžia Konstituciją. Konstitucinio Teismo teigimu, Konstitucijoje numatyta, kad konstitucinę priesaiką sulaužęs asmuo iki gyvos galvos nebegali eiti pareigų, kurioms reikalinga priesaika. Todėl įteisinti pavasarį Seimo priimtas įstatymo pataisas tėra vienas kelias – Konstitucijos pataisos.

Normalu, kad politikai ir politikos apžvalgininkai įsitraukė į aštrias diskusijas šiuo klausimu, nes pirmiausia užkliuvo tai, kad pagrindiniame šalies įstatyme nėra tokio straipsnio, kuriame būtų aiškiai įvardintas draudimas konstitucinę priesaiką sulaužiusiam asmeniui iki gyvos galvos imtis pareigų, kurios reikalauja priesaikos. Ypač nemažą akmenėlį į Konstitucinio Teismo daržą pametėjo apžvalgininkas Kęstutis Girnius, teigdamas, kad ši instancija prasimanė amžiną draudimą, siekdama užkirsti R. Paksui kelią kada nors grįžti į politiką. Konstitucijoje tėra keli straipsniai, kur sakoma, jog už priesaikos sulaužymą galima pašalinti prezidentą, KT pirmininką, teisėjus ir Seimo narius.

Ir viskas, nė žodžio „iki gyvos galvos“. Apžvalgininkas šiose peripetijose įžvelgė Konstitucinio Teismo nekompetenciją ir pastangas gelbėti savo munduro garbę, lankstumo ir nekompetencijos stoką. Nors K. Girnius nepateikė abejonių, jog 2004 metais R. Pakso nušalinimas buvo neteisingas, jis mano, jog Konstitucinio Teismo nutarimas, draudžiantis „Tvarkos ir teisingumo“ lyderiui kandidatuoti į Seimą „yra smūgis teisinei valstybei, dar vienas teisinės anarchijos pavyzdys, kuris smukdys jau taip žlugdantį pasitikėjimą teisės institucijomis.“ O tai, kad Seimas pavasarį priėmė Rinkimų įstatymo pataisas, yra jo kompetencijos darbas, ir tuo Konstituciniam Teismui nereikia abejoti.

Kitų politikų nuomone, Konstitucinis Teismas liko nuoseklus užkirsdamas R. Paksui kelią į Seimą: 2004 metais teismas, pareiškęs, kad asmuo, sulaužęs konstitucinę priesaiką, niekada negali eiti pareigų, kurių pradžia siejama su priesaikos davimu, tą patį nusprendė ir dabar. Antraip tiesiog kiltų klausimas, kada teismas buvo teisus? Be to, reikėtų atsižvelgti į tai, kad Europos Žmogaus Teisių Teismas irgi nėra „šventa karvė“, priimanti tik teisingus sprendimus. Tiesą sakant, teisės specialistams, stebėjusiems pastarojo teismo darbą, nagrinėjant Pakso bylą, kilo klausimų, ar teismas neperžengė ribos, už kurios prasideda kišimasis į suverenios valstybės vidaus reikalus.

Kaip bebūtų, mūsų politikų ginčuose jaučiamos rinkimų nuotaikos – opozicinėms partijoms priklausantys politikai linkę teigti, jog R. Paksas buvo „nulinčiuotas“, iš rinkėjų buvo atimta teisė rinktis ir panašiai, nors 2004 metais jie patys buvo apkaltos šalininkai. Aišku viena, kad prie šios temos dar teks grįžti ir Seimui, ir Konstituciniam Teismui.

Gintaras MARKEVIČIUS

XVI Vyriausybės darbų programa

Prasidėjus intensyviai rinkiminei kampanijai daugelio akys nukrypo į valdančiąją TS-LKD partiją, kuri iki šiol nėra visuomenei pristačiusi oficialios 2012–2016 metų Seimo rinkimų programos. Rugsėjo 17 dieną „Delfi.lt“ išspausdino straipsnelį pavadinimu „TS-LKD – valdančioji partija, neturinti rinkimų programos“. Patys TS-LKD vadovai tokios padėties nedramatizuoja ir TS-LKD frakcijos Seime seniūno Jurgio Razmos nuomone, valdančiajai politinei partijai rinkimų programa mažiau aktuali nei opozicinėms politinėms jėgoms, nes ekspertai gali vertinti konservatorių darbus, o ne pažadus kitai kadencijai.

„Mūsų partijai, kaip valdančiajai, tas programos tvirtinimas, manau, yra mažiau aktualus negu opozicinėms partijoms, kurios turi parodyti tam tikrą alternatyvą. Mūsų programa remiasi darbų tęstinumu. Manau, kad politinėse diskusijose, priešrinkiminiuose vertinimuose mūsų atveju nagrinėjama tai, ką mes dabar darome, būdami didžiausi valdančiosios koalicijos dalyviai, o ne pažadai kitai kadencijai,“ – „Delfi“ sakė J. Razma.

Vis tik pirmasis pusiau viešas TS-LKD partijos rinkimų programos variantas pasirodė rugsėjo 16 dieną, kai Vilniaus sueigos sąskrydyje pristatyta 180 puslapių Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų (TS-LKD) programa, nuotaikingai pavadinta „XVI Vyriausybės programa“. Nuotaikingai todėl, kad dabartinė Ministro Pirmininko A.Kubiliaus vadovaujama Vyriausybė yra penkiolikta. TS-LKD rinkimų programą vadindamas kitos, ateisiančios Vyriausybės programa, premjeras A.Kubilius tarsi žada darbų tęstinumą: jei ir ne pačiam vadovaujant Vyriausybei, tai bent taip sutvarkius valstybės kai kurias sritis, kad nebeliktų galimybių išsukti iš pradėtų reformų vėžių. Be to, minima partijos programa yra ne tiek panaši į ateities planų išdėstymą, kiek į nudirbtų darbų ataskaitą.

Partijos pirmininkas, premjeras Andrius Kubilius teigė, kad programa yra unikali savo turiniu, ir šmaikštavo, kad ji geriau kalba pati už save, nei tada, kai apie ją bandoma kažką pasakyti.

„Mūsų partijos programa yra labai išsami – šiai dienai turime 180 puslapių. Tai tikrai labai išsamus planas. Tuo mūsų programa ir skiriasi nuo kitų partijų bendrų, „gražių pageidavimų“, labai dažnai populistinių rinkiminių programų. Programa kalba apie keletą labai paprastų klausimų – ką paveldėjome; ką su tuo paveldu padarėme; ką pavyko pakeisti, remiantis 2008 metų programa; kokią dabar turime situaciją ir ką toliau reikia daryti. Tuo požiūriu galiu drąsiai pasakyti, jog mūsų partijos programa yra unikali ir todėl mes ją pavadinome labai paprastai – „XVI Vyriausybės programa,“ – kalbėjo A. Kubilius.

Pasak premjero, skirtingai nuo kitų partijų, kurios skambiai kartoja visiems jau girdėtus neginčijamus lozungus ir teiginius: „kursime darbo vietas“, „rūpinsimės smulkiu verslu“, „rūpinsimės pensijomis“, TS-LKD labai aiškiai įvardijo, kur dabar yra Lietuva ir kartu atsakė, ką ir kaip reikia padaryti.

„Aš manau, kad daugelis partijų, paskaičiusių mūsų programą, galbūt supras ir tai, ko iki šiol dar nesupranta – būtent, kad darbas valstybei nėra lengvas, nėra populistinis, kad tai sunkus, sudėtingas darbas, kuriame nėra vietos populizmui, kuriame visose srityse kasdien reikalingos pastangos ir kur nebus jokių stebuklingų, visas Lietuvos bėdas išspręsiančių sprendimų. Tikimės, kad mūsų programa pašalins norą būti tokiems populistams, kokius, deja, dažnai matome šiandien ar net norą veržtis į valdžią bet kokia kaina,“ – kalbėjo premjeras.

A. Kubilius teigė drįstąs TS-LKD programą vadinti „Mūsų šalies konservatyvios modernizacijos programa“, su siekiu modernizuoti Lietuvos ekonomiką, kad ji galėtų atlaikyti globalią konkurenciją, su siekiu išsaugoti tai, ką būtina išsaugoti – ypač stiprią šeimą, stiprią bendruomenę – mūsų visuomenės pagrindą. Iš kitos pusės, pirmininko įsitikinimu, TS-LKD programa yra nuoseklus tęsinys tų idėjų ir programinių darbų, kuriems TS-LKD visą laiką skyrė ypatingą dėmesį.

Vilniaus sueigos svečiams išsamiai pristatytos ekonomikos, užsienio reikalų, švietimo ir mokslo programinės dalys. Ekonomikos programinę dalį rengusio premjero visuomeninio patarėjo Dainiaus Kreivio nuomone, šios Vyriausybės politika ir veiklos kryptys pasiteisino, tad programoje buvo svarbu įtvirtinti darbų tąsą žyminčius prioritetus.

„Suvaldėme krizę ir dabar turime kurti gerovę, turime pasirūpinti silpnesniais, tais, kuriems labiausiai reikia, turime dirbti, kad šitoje valstybėje būtų daugiau gerovės kiekvienam ir mažiau socialinės atskirties. Visa mūsų programa nukreipta būtent į šiuos tikslus: įveikėme krizę, dabar mažinsime socialinę atskirtį, kursime gerovę,“ – diskusijoje kalbėjo D. Kreivys.

(keliama į 7 psl.)

Buvusi tremtinė šventė 100 metų jubiliejų

Rugsėjo 13 dieną garbingą 100 metų sukaktį atšventė vyriausia Kauno Panemunės senelių namų gyventoja buvusi tremtinė Valerija JACKEVIČIENĖ. Jubiliatę pasveikinti atvyko gausus būrys svečių. Valerijai skirti šilčiausi sveikinimo žodžiai ir gražiausi gėlių žiedai bei nuoširdžiausi linkėjimai. „Visada labai malonu bendrauti su tokią didelę gyvenimo patirtį sukaupusiais, sunkumų užgrūdintais žmonėmis“, – sakė Seimo narė Vida Marija Čigriejienė, visada surandanti laiko įvairiomis progomis aplankyti senelių namų gyventojus, kasmet tradiciškai praleidžianti Kūčių vakarienę su vienišais senelių namų gyventojais.

Šimtametę pasveikino gausus būrys svečių

Jubiliatę visų kauniečių vardu pasveikino miesto tarybos narė Loreta Kudarienė: „Iš šimtamečių mes mokomės tikrųjų žmogiškųjų vertybių, semiamės išminties ir dvasios stiprybės. Ne vieno teko klausti, kur slypi ilgaamžiškumo paslaptis. Dauguma įsitikinę, kad ilgą amžių lėmė tikėjimas, darbas ir sveikas gyvenimo būdas“. Šimtametę taip pat sveikino Kauno „Sodros“ atstovai bei Panemunės seniūnė Rasina Žolynienė.

Įteikdami sveikinimo raštus, gėles bei dovanėles, svečiai linkėjo stiprybės, tvirtybės, dar daug dosnių metų ir, žinoma, artimųjų ir darbuotojų rūpesčio. Atvykusius svečius sutikusi smagiai nusiteikusi senolė nesureikšmino savo garbingo amžiaus: „Baisi čia šventė, na ir kas, kad šimtas metų...“ Ir nors praeityje patyrė daug sunkumų, iki šiol Valerija spinduliuoja ramybe, gerumu ir išmintimi.

Valerija gimė 1912 metų rugsėjo 13 dieną Biržų rajono Papilio valsčiaus Kadarų kaime. Tėvai turėjo 50 hektarų ūkį. Persikėlę į Biržus atidarė savo aludę. Ištekėjusi Valerija susilaukė trijų vaikų. Prasidėjus sovietų okupacijai patyrė nelengvą tremtinės dalią, kentė jo šaltį ir badą. Jos vyrą, partizaną, pasipriešinimo kovų dalyvį, sušaudė Biržų rajone, o ją su trimis vaikais ištrėmė į Sibirą – Irkutsko sritį. Tremtyje išbuvo 12 metų, ten palaidojo du savo vaikus. Grįžusi į Lietuvą dirbo ūkyje. Neteko ir trečio sūnaus Jono. Išėjusi į pensiją persikėlė gyventi į Kauną.

Kauno Panemunės senelių namuose apsigyveno 2001 metais. Senolė yra visada geros nuotaikos, visiems atlaidi ir dėl nieko nesinervina.

Šimto metų sulaukusiai senolei dėmesio netrūksta: ja kasdien rūpinasi senelių namų slaugos skyriaus darbuotojų komanda: slaugytoja S. Prašutienė, socialinė darbuotoja I. Mačiukaitienė, socialinės darbuotojos padėjėja I. Lydikaitytė. „Būna dienų, kai būna žvalesnė, būna, kai prasčiau jaučiasi,“ – pasakojo jubiliatės dukterėčia Gražina Vikienė, dėkodama tetą prižiūrinčiam personalui, ypač socialinės darbuotojos padėjėjai Inesai Lydikaitytei.

100 metų jubiliejus – ypatingas. Ne kiekvienam gyvenimo kelyje tenka sutikti šimtametį žmogų, su juo bendrauti. Šimtmečio slenkstį pastaruoju metu perkopė du senelių namų gyventojai. Panemunės senelių namuose ilgaamžių, vyresnių nei 90 metų, gyvena per 19 procentų.

Aldona KRINICKIENĖ,
Kauno Panemunės senelių namų direktorė,
Igarkiečių brolijos pirmininkė

Sveikiname

Gražiausi gyvenimo metai – kupini ieškojimo nerimo ir atradimo džiaugsmo, turtingi aukštų siekių ir prasmingų darbų.

90-ojo gimtadienio proga sveikiname buvusią 1948 m. Kengyro politinę kalinę **Vincę KRISTANAVIČIŪTĘ-VALONIENĘ**.

Linkime geros sveikatos, laimingų dienų, kantrybės, stiprybės, Dievo palaimos.

Buvusi tremtinė Elena su vyru

* * *

Garbingo **90-ojo** jubiliejaus proga sveikiname buvusį Krasnojarsko srities Ilansko rajono Novonikolajevsko gyvenvietės tremtinį, buvusį sąjūdietį, LPKTS choro „Ilgesys“ narį **Juozą MENKEVIČIŲ**.

Nėra pasaulyje žmogaus, savo gyvenimo kelyje nepatyrusio nusivylimo, nėra žmogaus, nemačiusio skausmo ir sielvarto. Būki stiprus ir laimingas, nepalūžęs nuo sunkių gyvenimo išbandymų. Linkime stiprios sveikatos, prasmingų darbų ir ilgų gyvenimo metų.

LPKTS Kauno filialas,
choras „Ilgesys“

* * *

Garbingo jubiliejaus proga sveikiname **Teklę GVAZDAUSKAITĘ-DIGRIENĘ** ir linkime geros sveikatos ir ilgų gyvenimo metų.

Bendro likimo draugai

* * *

Jubiliejinio gimtadienio proga nuoširdžiai sveikiname buvusią Irkutsko srities Zimos rajono tremtinę **Domicelę GALIJOTIENĘ**. Linkime stiprios sveikatos, laimės, džiaugsmo ir Dievo palaimos.

Te niekad neapleis energija sparnuota
Ir akys šilumą jaunatvišką teskleis,
Sirdis, tikėjimo žiedais apvainikuota,
Te niekada pavargti Tau neleis.

Palemoniečiai
ir LPKTS Kauno filialas

Užgrūdino tremtis

Kas galėtų pasigirti geru ilgų distancijų bėgimu ir sportiniais apdovanojimais? Kas galėtų pasigirti maudynėmis bet kokiu oru ir metų laiku? Tai vilnietis buvęs tremtinys 60-metis Genius Baliukevičius. Paklaustas, kiek turi prizų ir apdovanojimų, kukliai atsakė: „Nežinau, gal kokias dešimtis“. Priminsiu, kad tik šiais metais jis dalyvavo ir buvo apdovanotas šiose varžybose: birželio 14 dieną – bėgime Gedulo ir Vilties dienai atminti apdovanotas medaliu už antros vietos laimėjimą; rugpjūčio 24–26 dienomis – estafetiniame bėgime „Baltijos keliu“ kartu su komandos nariais nubėgo 600 kilometrų – nuo Vilniaus Arkikatedros aikštės iki Estijos Respublikos Parlamento rūmų Taline ir buvo apdovanotas medaliu; rugsėjo 9 dieną dalyvavo tarptautinio Vilniaus maratono varžybose. Genius bet kokiu oru ir metų laiku dažnai nuvyksta į Pilaitę ir Trakų rajone esantį Akmenos ežerą išsimaudyti, turi savo maudynių metodiką – kaip neperšalti, ir jau pamiršo, kas yra peršalimo ligos. Kiekvieną savaitgalį su bendraminčiais atranda laiko nuvykti į Lentvarį pasikaitinti pirtyje.

Genius Baliukevičius (priekyje) su tremties draugais Ariogaloje

Kiekvienais metais rugpjūčio mėnesį Genius vyksta į tremtinių, politinių kalinių ir Laisvės kovų dalyvių sąskrydį Ariogaloje su dideliu plakatu: „Permė, Kudymkaras, Galiašoras“. Į Ariogalą atsiveža daug albumų su tremties nuotraukomis, žemėlapiais.

Genius dažnai nuvažiuoja pas buvusius tremtinius į kitus rajonus, renka tremties medžiagą, nuotraukas, kuriomis papildo savo albumus.

Su Geniumi gyvenome viename kaime, viename barake. Jo gyvenimas buvo daug sunkesnis nei kitų tremtinių, nes augo be tėvo. Gal todėl tremtis jį užgrūdino ir jis tapo stipriu vyru. Grįžęs į Lietuvą Genius sukūrė šeimą, užaugino du sūnus, turi vieną vaikaitę.

Palinkėkime Jam naujų sportinių laimėjimų.

Rimas BILINSKAS

Partizaninis karas

Leono PETKEVIČIAUS (1928–2012) atsiminimai

Pas tėvelius Vareikonių kaime, Žaslių valsčiuje (dabar – Kaišiadorių rajonas), augome septyni vaikai – trys broliai (aš, Jonukas, Vytukas) ir keturios seserys (Sofija, Aldutė, Genutė ir Auksutė). Buvau pats vyriausias, todėl man ir tekdavo atsakomybė kitus prižiūrėti. Krikštynas prisimenu tik ketvirtojo vaiko – sesers Genutės. Jauniausioji sesuo Auksė gimė jau karo metais, ir mes visi ją labai mylėjome.

Šienauti pievas ir kirsti rugius pradėjau eidamas vienuoliktus metus. Nupirko tėtis mažą dalgelį, sutvarkė jį ir pamokė šienauti. Smagu būdavo: išeiname saulei tekant į laukus ir iki tol, kol ji pakyla ir pradeda negailestingai kepinti, geroką pievos gabalą nupjaudavome.

Deja, sugrįžę sovietai visur įvedė savo tvarką. Rado pakalikų, kurie pradėjo organizuoti raudonąją valdžią. Atsirado apylinkės seniūnas, kuris vykdė okupantų nurodymus, o Žasliuose įsikūrė valsčiaus NKVD ir kitos represinės įstaigos. Buvo paskirstytos prievolės ūkininkams – kiek kam atiduoti grūdų, mėsos, pieno. Ūkiai jau vokiečių buvo išsekinti, tad nelabai turėjo ką priduoti. Po kaimus važinėjo įvairūs įgaliotiniai su palydomis, gąsdino bausmėmis už neatiduotas prievoles. Visa tai mačiau savo akimis, nes mane su seserimi Sofija valsčiaus seniūnas įpareigojo apylinkėje surašinėti turimą ūkininkų turtą: pastatus, žemę, gyvulius, pasėlius, taip pat šeimos sudėtį.

Rudenį vėl grįžome į Kaišiadorių gimnaziją. Prasidėjo 1944–1945 mokslo metai, man tuo metu ėjo septyniolikti. Daug mokytojų neberadome. Vieni buvo pasitraukę į Vakarus, kiti – išvažiavę į kitas vietoves. Mokyklos direktoriumi buvo Balys Purvinis, inspektoriumi – Baltramavičius.

Mokykloje buvo jau visai kitokia tvarka. Daug naujų, iš kažkur atvykusių mokytojų. Paskirtas naujas darbuotojas Vincas Aksomaitis, „komsorgu“ vadinamas. Jis visur landžiojo ir šnipinėjo: kas ir kur susitinka, kas su kuo draugauja. Sekė mokinius ir mokytojus. Taigi jautėmės suvaržyti ir nuolatos stebimi.

Praūžus karui buvo įvairių trūkumų. Reikėdavo naktimis gimnazijoje saugoti turtą, visų pirma – malkas. Budėdamasi apžiūrėjome, kad sandėlyje yra mokytojų, kurie išvažiavo į Vakarus, paliktų knygų. Buvo gana įdomių, net draudžiamų, knygų ir žurnalų komplektų. Mes jų parsinešdavome į namus ir skaitydavome. Tai buvo pats įdomiausias užsiėmimas – skaityti spaudą, išleistą Nepriklausomos Lietuvos metais. Kai kurias knygas parsinešiau namo, deja, kai jau buvau politinis kalinys, tėviškėje kilo gaisras, visos knygos sudegė.

Į bažnyčią eidavome slapta, kad nepamatytų „komsorgas“ arba pedagogai. Buvęs mūsų kapelionas Marijonas Petkevičius su mumis slaptai susitikdavo savo namuose arba bažnyčioje, ten dėstė tikėjimo tiesas. Jis iš kažkur gaudavo antisovietinės spaudos, mes veždavome ją į gimtąsias vietas ir perduodavome miškiniams. Jų prašymu stengėmės gauti vaistų, visa tai pristatydavome į mišką. Nuo karo laikų turėjau šautuvų ir šovinių, tai juos atidaviau partizanams. Sau pasilikau tiktai pistoletą.

Kaišiadorių gimnazijos šeštoji klasė. 1946 metų gegužė

Taip palaikėme ryšius su miško broliais. Iš mūsų apylinkių labai daug vyrų, tarp jų ir giminių partizanavo Žaslių, Zubiškių, Paparčių apylinkėse. Pas mus jie nuolat apsistodavo, nes namai buvo prie pat miško, patogioje vietoje užeiti ir pasiimti maisto, pasisemti vandens.

Su seserimi Sofija kiekvieną šeštadienį pareidavau į namus, padėdavau tėčiui dirbti ūkio darbus, susitikdavau su partizanais. Jiems papasakodavau, kas vyksta Kaišiadoryse, kiek ir kokios kariuomenės yra, kas dirba stribais. Jie netoli mūsų, miške, turėjo išsikasę ir gerai užmaskavę bunkerį.

Šitaip gyvenome 1945–1946 mokslo metais. Norėjosi kažką daugiau padaryti, bet nebuvo galimybių, reikėjo mokytis. Praslinko žiema. Kartais išgirsdavome, kad tai vienoje, tai kitoje vietoje įvyko susišaudymas, bet žuvusiųjų ant grindinio dar neišmesdavo.

Atėjus vasaros atostogoms išsivažinėjome į tėviškes. Visą vasarą dirbau laukuose, o sesuo padėjo motinai. Kai tik pasirodydavo miškiniai, talkindavome jiems viskuo, ko tiktai jie bepaprašydavo. Ypatingų įvykių nenutiko per visą vasarą. Kartais pasirodydavo Žaslių stribai, tai stengdavomės partizanus perspėti. Mūsų miškas buvo nedidelis, tad vyrai stengdavosi ilgiau čia neužsibūti. Eidavo arba į Kaugonių miškus, arba keldavosi per Nerį į Čiobiškio apylinkes.

Artinosi 1946–1947 mokslo metai, man ėjo devyniolikti. Tėtis vėl mus išvežė į Kaišiadoris. Pradėjau mokytis septintoje gimnazijos klasėje. Džiaugėmės, kad grįžo visi mūsų draugai. Vėl susitikdavome su kunigu M. Petkevičiumi. Įpusėjus mokslo metams, kunigas patikimesnius mokinius subūrė į ateitininkų būrelį. Tame būrelyje mes kalbėjomės apie padėtį Lietuvoje, apie gimnazijos gyvenimą. Ateitininkai, kiek sugebėjome, užmezgėme ryšius su partizanais. Giedojau ir bažnytiniame chore, į repeticijas reikėjo eiti slapta, kad niekas nesužinotų.

1946 metų rudenį tėviškėje buvo nušautas apylinkės seniūnas Kisieliauskas, o prie jo paliktas raštelis, kad tai padarė Žalio Velnio būrys už aktyvų darbą, talkininkaujant sovietinei valdžiai. Tai buvo įspėjimas visiems kolaborantams.

Zubiškių miestelyje turėjau gerą draugą. Buvo kiek vyresnis už mane. Jį jau buvo paėmę į armiją. Taigi aš nenutraukiau su juo ryšių, ir mes susirašinėjome laiškais. Viename laiške aprašiau jam savo išgyvenimus gimnazijoje. Žinoma, viską rašiau perkeltine prasme. Iš jo taip pat gaudavau laiškų. Aš neįtariau, kad mūsų laiškus gali skaityti MGB darbuotojai.

Vieną dieną staiga pranešė, kad esu kviečiamas į saugumo būstinę, kuri buvo greta gimnazijos pastato. Ten pradėjo manęs klausinėti, gąsdinti ir terorizuoti, kad pasakyčiau apie mūsų organizaciją, apie ryšius su miškiniais. Jie turėjo dar 1945 metais draugui rašytą laišką. Aš nieko nepasakiau, viską neigiau. Mane gąsdino, kad išveš visą mūsų šeimyną į Sibirą. O aš be galo mylėjau savo šeimą ir išgyvenau dėl jos...

Tą kartą mane paleido prigrasinę, kad jiems praneščiau viską, ką kalba mokytojai, kas ką kalba klasėje, ir paskyrė pasimatymų vietą – geležinkelio stoties, subombarduotos karo metu, rūsiuose. Šitaip ir prasidėjo mano terorizavimo dienos. Įsivedę į tuos griuvėsius mušė, kankino. Pradėjau galvoti apie pasitraukimą į pogrindį.

Taigi 1947 metų pavasarį jaučiau, kad mane seka ir greitai būsiu areštuotas. Jau prasidėjo septintos klasės egzaminai, bet nutariau dingti iš viešojo gyvenimo, nebaigęs jų laikyti. Taip teko atsisveikinti su Kaišiadorimis.

Vasarą praleidau Mitkiškėse. Tas kaimas yra kitoje pusėje Neries, ties Kernave. Ten gyveno mano tėtės sesuo Levosė. Pas juos buvau visą vasarą. Bet jau artinasi ruduo, nauji mokslo metai. Reikia ką nors galvoti apie naujus mokslo metus. Per savo seseris susisiekiau su vienu studentu Vilniuje. Jis man „padarė“ septinių klasių baigimo pažymėjimą Petkaus pavarde, ir aš, nors ir pavėluotai, išvažiavau į Vilkiją, kur vietos gimnazijoje mane priėmė į aštuntą klasę. Tiesa, dar man buvo padirbtas pažymėjimas ir gimimo liudijimas ta pavarde, pakeisti gimimo metai. Taip pradėjau mokytis.

Gimnazijoje turėjau pažįstamą merginą, pavarde Naujelytė, kilusią iš mūsų krašto. Ji žinojo, kad aš gyvenu nelegaliai, tad nutarėme, kad ji man padės saugotis. Nusisamdžiau butą kaime, bet čia pat, prie miestelio. Mokiausi iki pavasario. Ne kartą tėtis mane lankė – pamenu, kaip jis ilgą kelią eidavo pėsčiomis, nešdamas man maisto, pinigėlių... Neapvyliau aš jo lūkesčių – laimingai užbaigiau aštuonias klases ir gavau gimnazijos baigimo atestatą.

Niekas iš mokinių ar mokytojų nesužinojo, kas aš toks ir iš kur atvažiavęs.

Beje, 1948 metų pradžioje sovietinis saugumas iššifravo toje gimnazijoje pogrindinį būrelį, veikusį prieš okupantus. Iš mūsų klasės areštavo vieną mokinį, taip pat klasės auklėtoją ir dar kelis gimnazijos mokinius. Labai bijojau, kad ir mane gali kliudyti, bet, ačiū Dievui, praėjo tas debesis, niekas nesužinojo, toje vietoje, kur gyvenau, nebuvau prisiregistravęs. Džiaugiausi gavęs atestatą ir grįžau pas tetą į Mitkiškes. Buvo 1948 metų pavasaris. Vėl pradėjau leisti dienas kaime prie Neries.

Tėvų namuose Prūdninkuose nesirodžiau. Bijojau, kad neužtraukčiau nelaimės. Slinko dienos, o jokių prošvaisčių nemačiau: nežinojau, kur reikės dingti prasidėjus rudeniui ir žiemai.

(*Bus daugiau*)

Spaudai paruošė Stanislovas ABROMAVIČIUS

Įsimintina kelionė į Šiluvos atlaidus

Šių metų Šiluvos atlaidai vyksta švenčiant Lietuvos krikšto 625 metų jubiliejų ir Palaimintojo Jurgio Matulaičio metus. Palangos miesto buvę politiniai kaliniai ir tremtiniai rugsėjo 13 dieną dalyvavome Ligonių, slaugytojų ir medicinos darbuotojų atlaiduose. Visi nuoširdžiai pasimeldėme, apžiūrėjome Šiluvos muziejaus eksponatus bei išvydome filmą apie Palaimintojo Jurgio Matulaičio veiklą ir gyvenimą.

Palangiškių kelionę paįvairino LPKTS Palangos filialo valdybos pirmininkės Irenos Galdikaitės parengtas maršrutas. Važiavome pro Nemakščius, Viduklę, Raseinių „Žemaitį“. Ji ypač išsamiai ir nuodugniai papasakojo apie šias vietoves, Lyduvėnų bažnyčią ir karo metais susprogdintą Lyduvėnų geležinkelio tiltą. Nuo Raseinių kelio pasukę du kilometrus, Gruzdiškėse aplankėme memorialą – tris metalinius kryžius, pastatytus partizanų atminimui. Taip pat pabuvojome Raseinių krašto muziejuje, kuriame šiuo metu vyksta įvairių menininkų parodos, skirtos poetui, kunigui, profesoriui Maironiui.

Dauguma iš mūsų dar pakankamai menkai pažįstame savo gimtąjį kraštą, tad, kiek dar leis jėgos, stengsimės vykti į visas organizuojamas ekskursijas.

Biruta JUREVIČIŪTĖ-VENCLOVIENĖ

Vis dar menu anas dienas...

Jono GRUDZINSKO prisiminimai

Gimiau 1923 metais Vilkaviškio apskrities Kybartų valsčiaus Lauckaimio kaime. Tėvai skatino mokytis, tad 1944 metais baigiau Kybartų gimnaziją. Laikai buvo neramūs, iš Rytų jautėme artėjančio fronto slogutį. Žmonės laikinai traukėsi iš gimtųjų vietų, nes gyvenome pasienyje, visko buvo galima tikėtis. Mūsų šeima laikinai persikėlė į Žemaitiją, vėliau „klajojome" po Rytprūsius. Kelionės ir slapukavimai baigėsi 1945 metų sausio 20 dieną, kai mūsų kraštą „išvadavo" sovietų armija. Tačiau Antrasis pasaulinis karas dar nebuvo pasibaigęs, tad mes, jauni vyrai, nuolat keitėme gyvenamąją vietą, stengėmės neįsti sovietų kariškiams į akis, kad nepaimtų į kariuomenę ar neprimestų kokių nors darbų. Slapstėmės laikinai įrengtose slėptuvėse, keitėme gyvenamąją vietą, nes kiekvienas žinojome, jog esame sekami saugumo.

Neišvengiau pokalbių ir aš su tais „berniukais". Jie klausinėjo, kodėl lietuviai vengia tarnauti sovietų armijoje, ko mane apmokė vokiečiai ir kokias užduotis pavedė atlikti. Gegužės 5 dieną, kai karas jau buvo besibaigiąs, nuvežė mane į dvarą, esantį prie Karaliaučiaus, žemės darbams. Čia buvo daug ukrainiečių ir gudų. Į gimtinę grįžau 1945 metų gruodžio 24 dieną.

Simboliška, jog jau kitų metų vasario 16 dieną pradėjau dirbti Lauckaimio pradžios mokykloje. Sunkus buvo metas, nes akivaizdžiai matėme valdžios daromas skriaudas vietos gyventojams bei visai Lietuvai. Su grupele bendraminčių svarstėme, kaip pasipriešinti sovietų valdžiai, buvome užsibrėžę 1952 metų Vasario 16-ąją paminėti kaip nors ypatingai, patriotiškai, bet mums sutrukdė čekistai.

Visa Lietuva tada žinojo – jie ateis. Beliko spėlioti, kada. Į mūsų namus kolaborantai atbildėjo 1952 metų sausio 11-osios naktį. Grubiai išlaužę trobos duris ir sušukę: „Rankas aukštyn!" jie ėmėsi darbo. Buvau įtariamas atsišaukimų lapelių gamyba ir platinimu. Jie žinojo, kiek tų lapelių yra mano namuose. Operacijai vadovavo saugumietis majoras Čečiurovas iš Kauno. Tuo pat metu buvo suimti Vitas Kairaitis, Kazys Kavoliūnas, Irena Balnytė, Vitas Dzingulevičius, Feliksas Jakštys. Tada ant čekistų meškerės neužkibo tik Ferdinandas Tamošaitis.

Po nekviestų svečių apsilankymo tą naktį mane ir mano paminėtus asmenis išvežė į Kauno saugumo būstinę. Čia 11-oje kameroje jau radau Steponą Šulskį, Skražnicką, Baubonį, Kunigonį, vėliau „prisijungė" dar mokytojas iš Aukštaitijos. Prasidėjo neįprastas kalinio gyvenimas.

Tik 23 valandą buvo galima atversti nuo sienos gultus ir pasikloti lovą. Poilsiui skirtos kelios valandos, o nuo šeštos valandos leido tik vaikščioti arba sėdėti ant grindų, veidu atsisukus langelio pusėn. Tardymas vykdavo naktį, nuo 22–23 iki 4–5 valandos. Paros režimas likdavo tas pats.

Mūsų grupės bylą rengė ir tardymus atliko vyresnysis leitenantas Afanasjevas, jam vertėjavo Šiupšinskas. Per savaitę bent du kartus tekdavo pasėdėti tardytojo kabinete, kartais ir dažniau.

Būtinai turiu papasakoti apie „gryno oro" vonias. Išleisdavo maždaug penkiolikai minučių pakvėpuoti „tyro oro" į 4x5 metrų aptvertą gardą, kurio sienų aukštis – trys metrai. Viršuje vaikščiodavo sargybinis. Į tą katilą suleisdavo po 10–15 žmonių, kurie turėdavo eiti ratu, vienas paskui kitą, tačiau jokiu būdu negalima stabtelėti ar sustoti. Einant į tuos pasivaikščiojimus dažnokai matydavome juodais kombinezonais vilkinčius du vyrus. Juos pamačius ne vienam išrasodavo kakta ir tankiau imdavo plakti širdis. Tai jie kiekvieną naktį, nuo 24 iki 6 valandos kankindavo žmones – visame pastate aidėdavo dejonės ir klyksmai.

Per laiką, kol buvau laikomas tardymo izoliatoriuje, tų „rūmų" viršininkas papulkininkis Saladovnikas į mūsų kamerą buvo užėjęs tris kartus. Tai įvykdavo netikėtai: staiga atsidarydavo durys, pasigirsdavo komanda „stot!" ir, mušdamas per savo aulinius batus lazdele, įeidavo vyriškis. Niekinančiu žvilgsniu permetęs mus visus, pastovėjęs gal pusę minutės, vėl sudrožęs lazdele per savo aulinius, nieko nepasakęs išeidavo.

Kauno saugumo būstinės vienuoliktos kameros nepermatomo stiklo langelis rėmėsi į Laisvės alėjos grindinį. Šiuo gatvės kraštu mažai kas praeidavo – per dieną tik vienas ar du praeiviai. Jei artėjančio žmogaus žingsnių aidas sukeldavo vienas mintis, tai nueinančio tolyn – visai kitas. Būdamas Kaune dar ir šiandien būtinai tuo šaligatviu praeinu. Tik tyliai, kad batais nesukelčiau triukšmo ir skausmo ten esantiems.

Teismas įvyko 1952 metų kovo 27 dieną. Uždaras. Į salę neįleido nieko, išskyrus buvusį Lauckaimio pieninės direktorių Afanasjevą, kuris dalyvavo kratų metu kaip liudininkas, dirbęs saugume. Teismo nuosprendis visiems buvo vienodas – 10 metų kalėjimo, bausmę atliekant darbo pataisos stovykloje, ir 5 metus – be pilietinių teisių. Po teismo dar murkdėmės Kauno kalėjime, vėliau buvome išvežti į paskirstymo punktą Vilniuje. Pagaliau buvome susodinti į traukinį, kuris pajudėjo šiaurės kryptimi.

Po penkių parų buvome išlaipinti Murmansko srities Titano geležinkelio stotyje. Darbų skirstytojas ir prižiūrėtojas buvo vieno Leningrado universiteto dėstytojas Voskoboinikovas. Darbus skyrė pačius prasčiausius, ir, pasak lagerio vadovybės, tokius darbus atlikdami mes uždirdavome tik pusei skiriamo maisto davinio. Vėliau permetė į Kirovsko lagerius, teko atlikti medienos ruošos darbus. Kiek lengviau atsikvėpėme atsidūrę naujoje vietoje, netoli statomos hidroelektrinės. Vienas kitas nuteistasis jau galėjo vykti namo, galėjome trumpam išeiti už lagerio ribų, už darbą gaudavome šiokį tokį atlygį. Kartais net po 100–150 rublių. Parduotuvėje jau galėjau nusipirkti cukraus, sviesto. Daugiau nieko nė nereikėjo.

Politinis klimatas pamažėl šilo. Tam įtakos turėjo Stalino mirtis, be to, saugumui, matyt, atsirado svarbesnių reikalų, nes jau nebe taip akylai buvome stebimi saugumiečių ir jų patikėtinių. 1956 metų balandžio 29 dieną aš ir mano bendrabyliai jau buvome Lietuvoje. Prasidėjo naujas gyvenimo etapas. Nors būta sunkių akimirkų, ir ne visos dienos saulėtos, bet gyvenimas virė jau nebe prie poliarinio rato, o Lietuvoje, mano tėvynėje.

Parengė
Aušra ŠUOPYTĖ

Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisija skelbia sąrašą asmenų, pretenduojančių į Kario savanorio ir Laisvės kovų dalyvio teisinį statusą

(Tęsinys)

Juozas Aleknavičius, g. 1921 m., (po mirties), partizanas, Lazdijų aps. Sangrūdos valsč., žuvo 1945-04-20.
Vytautas Aleksa, g. 1920 m., (po mirties), partizanas, Vilkaviškio aps. Plokščių valsč., Tauro apyg. Žalgirio rinktinė, 1946–1948 m.
Vytautas Aleksa, g. 1930 m., (po mirties), partizanas, Vilkaviškio aps. Bartininkų valsč., Tauro apyg. Vytauto rinktinė, 1952–1953 m.
Jonas Aleksandravičius, g. 1917 m., (po mirties), partizanas, Trakų aps. Žaslių valsč., 1944–1945 m.
Bronius Aleksandravičius, (po mirties), partizanas, Ukmergės aps., žuvo 1948-12-25.
Juozas Aleksandravičius, (po mirties), partizanas, Alytaus aps., Dainavos apyg. Merkio rinktinės Dzūkų grupė, žuvo 1945-07-31.
Juozas Aleksandravičius, (po mirties), partizanas, Klaipėdos aps., žuvo 1949-09-15.
Tadas Aleksandravičius, (po mirties), partizanas, Šilutės aps., žuvo 1949-09-11.
Vladas Aleksienis, g. 1924 m., (po mirties), partizanas, Varėnos aps. Perlojos valsč., Dainavos apyg. 1948–1949 m.
Jonas Aleksys, (po mirties), partizanas, Švenčionių aps. Ignalinos valsč., žuvo 1946-07-01.
Adolfas Aleksiūnas, (po mirties), partizanas, Utenos aps. Utenos valsč., žuvo 1946 m.
Juozas Aleksiūnas, (po mirties), partizanas, Utenos aps. Utenos valsč., žuvo 1946 m.
Pranas Aleksiūnas, (po mirties), partizanas, Utenos aps. Molėtų valsč., žuvo 1945-03.
Juozas Aleksonis, g. 1917 m., (po mirties), partizanas, Lazdijų aps. Leipalingio valsč., Dainavos apyg. Šarūno rinktinės Juozapavičiaus grupė, 1944–1948 m.
Steponas Aleksonis (Aleksnys, Alksnis), (po mirties), partizanas, Panevėžio aps. Šeduvos valsč.
Leonas Aleliūnas, (po mirties), partizanas, Telšių aps. Plungės valsč., žuvo 1945-09-09.
Antanas Alemonas, (po mirties), partizanas, Panevėžio aps. Bedrų k., žuvo 1947-04-20.
Bronius Alenčikas, (po mirties), partizanas, Panevėžio aps. Panevėžio valsč., žuvo 1947-12-27.
Antanas Alešauskas, (po mirties), partizanas, Raseinių aps. Bidacų k., žuvo 1945-12-02.
Vytas Aleškevičius, (po mirties), partizanas, Alytaus aps. Galentonių k., žuvo 1945-12-07.
Juozas Alimbrasas, g. 1920 m., (po mirties), partizanas, Ukmergės aps., žuvo 1944-12-13.
Antanas Ališauskas (Alšauskas), (po mirties), partizanas, Raseinių aps. Raseinių valsč., žuvo 1945-12-01.
Juozas Ališauskas, g. 1922 m., (po mirties), partizanas, Marijampolės aps. Marijampolės valsč., Tauro apyg. Vytauto rinktinė, 1945–1949 m.
Kazys Ališauskas, g. 1911 m., (po mirties), partizanas, Ukmergės aps. Žemaitkiemio valsč., Didžiosios Kovos ir Vyčio apyg., 1944 -1949 m.
Petras Ališauskas, (po mirties), partizanas, Marijampolės aps. Marijampolės valsč., žuvo 1947-09-09.
Stasys Ališauskas, g. 1919 m., (po mirties), partizanas, Vilkaviškio aps. Gižų valsč., Tauro apyg. Vytauto rinktinė, 1947–1950 m.
Juozas Alochvajus (Alochvalius), (po mirties), partizanas, Alytaus aps. Alovės valsč., Dainavos apyg., žuvo 1945-06-16.
Bronislovas Aliukonis, (po mirties), partizanas, Trakų aps. Onuškio valsč., žuvo 1945-01-30.
Jurgis Balčikonis, g. 1907 m., (po mirties), partizanas, Panevėžio aps. Berčiūnų k., 1949–1952 m.
Vytautas Balčikonis, g. 1924 m., (po mirties), partizanas, Panevėžio aps. Berčiūnų k., 1949–1952 m.
Mykolas Blinkevičius, g. 1930 m., (po mirties), partizanas, Panevėžio aps. Troškūnų valsč., Vyčio apyg. Aušros tėvūnija, 1950–1952 m.
Natalija Bucevičiūtė, g. 1930 m., pasipriešinimo akcijų dalyvė, Vilnius, 1975–1988 m.
Petras Bulota, g. 1926 m., (po mirties), partizanas, Prienų aps. Mieleišupio k., Tauro apyg. Geležinio Vilko rinktinė, 1944–1945 m.
Albinas Butanavičius (Butanas), g. 1922 m., (po mirties), partizanas, Marijampolės aps. Igliškėlių valsč., Tauro apyg., 1945–1947 m.

(Bus daugiau)

Atsiliepimus apie šiuos pretendentus galite siųsti adresu: Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisija, **Gedimino pr. 40/1, LT-01110 Vilnius**. Teirautis tel. **(8 5) 231 4157**.

Komisijos pastaba. Sąrašas skelbiamas remiantis Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisijos darbo reglamento 8 punktu: „Pretendentai į Kario savanorio ar Laisvės kovų dalyvio teisinį statusą skelbiami spaudoje".

XVI Vyriausybės darbų programa

(*atkelta iš 3 psl.*)

Pasak D. Kreivio, svarbiausia auginti ekonomikos spiralę ir lėšas nukreipti ten, kur jų labiausiai reikia. „Kad tai mokame, parodėme per šią kadenciją," – tvirtino politikas.

Tarp programoje skelbiamų pagrindinių krypčių – šalies konkurencingumo didinimas, darnios bendruomenės kūrimas, tarpusavio nepasitikėjimo mažinimas – „tarp valstybės ir verslo, tarp pačių verslininkų ir tarp verslo ir šalies piliečių". Politiko įsitikinimu, tai svarbu, nes ekonomikos augimas galimas tik tada, kai yra ne tik įstatymo viršenybė, bet ir pasitikėjimas.

Iš tiesų vartytas TS-LKD partijos programos projektas labiau panašus į mokslinę-ekonominę valstybės raidos studiją. Paskelbus visą oficialią programą esminius „Tremtinio" skaitytojui rūpimus klausimus pristatysime kitose mūsų savaitraščio numeriuose. Galutinio TS-LKD partijos 2012–2016 metų rinkimų programos varianto lauksime dar po savaitės, po TS-LKD tarybos konferencijos.

Ingrida VĖGELYTĖ

Skelbimas

Rugsėjo 24 d. (pirmadienį) 12 val. Lazdijų viešojoje bibliotekoje (Seinų g. 1) įvyks Laisvės kovų istorijos kino popietė, skirta Lietuvos partizanų vado, Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio (LLKS) gynybos pajėgų vado, LLKS Tarybos 1949 m. vasario 16 d. Deklaracijos signataro, Vyčio Kryžiaus II ir I laipsnių ordinų kavalieriaus generolo Adolfo Ramanausko-Vanago sušaudymo **55-osioms** metinėms paminėti. Renginio metu bus rodomas režisieriaus Justino Lingio filmas „Partizanų vaikai". Renginyje dalyvaus partizanų vado duktė, Seimo narė Auksutė Ramanauskaitė-Skokauskienė. Maloniai kviečiame dalyvauti. Telefonas pasiteirauti: **8 686 30 845**.

Rugsėjo 24 d. (pirmadienį) 17.30 val. Birštono viešojoje bibliotekoje (S.Dariaus ir S.Girėno g. 12) bus atidaryta paroda, skirta Lietuvos partizanų vado generolo Adolfo Ramanausko-Vanago sušaudymo **55-osioms** metinėms paminėti. Renginyje dalyvaus partizanų vado duktė, Seimo narė Auksutė Ramanauskaitė-Skokauskienė. Maloniai kviečiame dalyvauti. Telefonas pasiteirauti: **8 686 30 845**.

Druskininkų rezistencijos ir tremties muziejus kviečia

Rugsėjo 28 d. (penktadienį) 15 val. Druskininkų „Atgimimo" mokykloje (M.K. Čiurlionio g. 92) įvyks tradicinis, jau ketvirtas Dzūkijos partizanų dainų festivalis **„Sušaudytos dainos"**, kuriame be buvusių tremtinių choro ir moksleivių ansamblių iš visų Druskininkų savivaldybės mokyklų dalyvaus Vilniaus Pranciškaus Skorinos vidurinės, Alytaus muzikos mokyklos, Lietuvos tūkstantmečio gimnazijos (Šalčininkų r.), Motiejaus Gustaičio ir Veisėjų gimnazijų (Lazdijų r.), Liškiavos pagrindinės mokyklos (Varėnos r.) meniniai kolektyvai. Į festivalį pirmą kartą atvyks Punsko Kovo 11-osios licėjaus mišrus choras „Pašešupys" (Lenkija).

Spalio 6 d. (šeštadienį) įvyks minėjimas „Penkiolika metų gyvosios istorijos pėdsakais", skirtas turistinio maršruto 15 metų sukakčiai paminėti. Renginys prasidės **10 val.** šv. Mišiomis Ratnyčios bažnyčioje ir tęsis Viršurodukio miške. Svečiai galės susipažinti su turtinga partizaninio karo infrastruktūra Viršurodukyje ir jo apylinkėse, pamatys Milžino būrio partizanų žūties, Laisvės kovotojų priesaikos priėmimo ir apdovanojimo inscenizacijas. Žuvusių partizanų atminimą pagerbsime saliutu, prie paminklų uždegsime žvakučių, padėsime gėlių. Meninėje programoje dalyvaus Vilniaus įgulos karininkų ramovės etnografinis ansamblis „Vilnelė", Druskininkų buvusių tremtinių choras, Druskininkų mokyklų meniniai kolektyvai. Desanto sodybos vietoje, kur 1946 metų balandžio 19 dieną partizanų pagerbimo sąskrydžio metu buvo organizuoti iškilmingi partizanų pietūs, vaišinsimės kareiviška koše.

Nuoširdžiai kviečiame dalyvauti.

Rugsėjo 23 d. (sekmadienį) 16 val. Vilniaus Šv. Ignoto bažnyčioje bus aukojamos šv. Mišios už kunigą Mykolą Krupavičių ir kitus, kūrusius Pirmąją Lietuvos Respubliką. Po šv. Mišių bus pašventinta memorialinė lenta prie pastato Odminių g. 10.

Kviečiame gausiai dalyvauti.

Rugsėjo 28 d. (penktadienį) Kauno įgulos karininkų ramovėje (A. Mickevičiaus g. 19) Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjunga rengia šventę **„O širdyje dar ne ruduo"**, skirtą Tarptautinei pagyvenusių žmonių dienai paminėti. **15 val.** Kauno „Vyturio" katalikiškosios vidurinės mokyklos moksleivių muzikinis sveikinimas, **15.20 val.** svečių sveikinimai, **16 val.** Kristinos Siurbytės (sopranas), Mindaugo Jankausko (tenoras), Beatos Vingraitės (fortepijonas) koncertas.

Maloniai kviečiame dalyvauti.

Spalio 6 d. (šeštadienį) Šiaulių universiteto bibliotekoje (Vytauto g. 84) įvyks trečioji buvusių tremtinių mokslinė praktinė konferencija. Veiks knygų tremties tematika paroda. Knygas ir straipsnius autoriai gali pristatyti jiems patogiu būdu (paštu, asmeniškai) į Šiaulių universiteto biblioteką nuo rugsėjo 1 d. Knygas priims Alina Šalavėjienė (el. paštas alina.s@lib.su.lt, tel. **(8 41) 595 702**; mob. **8 650 30 972**).

Konferencijos organizatorius ir knygų parodos kuratorius – **Romualdas Baltutis (Rasos 22–49, Šiauliai**, tel. **(8 41) 390 115**, mob. **8 618 72 785**, el. paštas **cingusr@gmail.com**.)

Knygų tremties ir rezistencijos tematika bei naujus "Laisvės kovų archyvo" numerius galite įsigyti LPKTS būstinės knygynėlyje, Laisvės al. 39, Kaune.

Numerį remia:

Radvilės Morkūnaitės labdaros ir paramos fondas

ILSĖKITĖS RAMYBĖJE

Birutė Trepeikienė
1927–2012

Gimė Kauno r. Garliavos valsč. Rinkūnų k. Už pogrindinę veiklą 1948 m. buvo suimta ir Maskvos ypatingosios komisijos nuteista 8 m. Kalėjo Mordovijos Potmos, Omsko lageriuose ir buvo tremtyje iki 1961 m. Sugrįžusi į Lietuvą dirbo Kauno r. Pažėrų medicinos punkte felčere – vedėja. Atgimimo pradžioje buvo Sąjūdžio Pažėrų grupės narė. Aktyviai dalyvavo renginiuose.

Palaidota Kauno Jonučių kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame sūnaus šeimą ir artimuosius.

LPKS Kauno skyrius

Aldona Vajalienė
1922–2012

Gimė Šakių aps. Plokščių valsč. 1949 m. Maskvos ypatingosios komisijos nuteista 7 m. Kalėjo Intoje iki 1957 m. Grįžusi į Lietuvą dirbo medicinos seserimi. Kantriai kovojo su negalia, buvo aktyvi visuomenininkė, džiaugėsi atkurta nepriklausomybe.

Palaidota Kauno Romainių kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame artimuosius.

LPKS Kauno skyrius

Joana Lapinskaitė-Vaitekūnienė
1931–2012

Gimė Satkūnų k., Biržų r. 1948 m. žuvus broliui partizanui, su tėvais ir seserimi buvo ištremta į Čeremchovo r. Suchajo gyv. Dirbo sunkius miško ruošos darbus. 1957 m. grįžo į Lietuvą, apsigyveno Biržuose, sukūrė šeimą, užaugino dukterį. Dirbo Biržų ligoninėje, Komunalinių įmonių kombinate.

Nuoširdžiai užjaučiame dukterį, vaikaites ir artimuosius.

LPKTS Biržų filialas

Marijona Smilgaitė-Baltrūnas
1929–2012

Gimė Grumšlių k., Biržų r. 1948 m. žuvus broliui partizanui, su motina ir dviem broliais buvo ištremta į Čeremchovo miestą. Ten dirbo įvairius darbus. Grįžusi į Lietuvą, į savo namus nebuvo įleista, išvažiavo gyventi ir dirbti į Latviją. Ten sukūrė šeimą. Į Lietuvą grįžo 1990 m.

Nuoširdžiai užjaučiame artimuosius.

LPKTS Biržų filialas

Aleksandra Bulkšaitė-Venskienė
1933–2012

Gimė Šiaulių r., Kuršėnuose, darbininkų šeimoje, auginusioje septynis vaikus. Aleksandra mokėsi Kuršėnų pradinėje mokykloje. 1949 m. šeima ištremta į Krasnojarsko kr., Abano r. Dirbo gyvulininkystės ūkyje. Tremtyje mirė mama. Aleksandra su likimo draugu sukūrė šeimą ir 1958 m. grįžo į Lietuvą. Apsigyveno Kuršėnuose. Dirbo valgykloje, vėliau – Šiaulių melioracijoje. Užaugino dvi dukteris. Atgimimo metais įsilieję į Sąjūdžio veiklą, aktyviai dalyvavo kuriant tremtinių organizacijai, statant paminklus, buvo aktyvi, ilgametė LPKTS Kuršėnų filialo valdybos narė. Nuo pat susikūrimo dainavo Kuršėnų buvusių tremtinių chore „Tremties varpai".

Palaidota senosiose Kuršėnų kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame vyrą, dukteris su šeimomis, artimuosius.

LPKTS Kuršėnų filialas

ISSN 2029-509X
Leidėjas LPKTS
Tremtinys
Redaktorė Jolita Navickienė
Redakcija: Dalia Maciukevičienė, Vesta Milerienė, Rasa Duobaitė-Bumbulienė
Mūsų adresas: Laisvės al. 39, LT-44309, Kaunas, tel. (8 37) 323 204, faksas (8 37) 323 214. Indeksas 0117.
El. paštas: tremtinys@zebra.lt
Projektą „Lietuvos Laisvės kovų, tremties ir tautos netekčių atspindžiai" remia SPAUDOS, RADIJO IR TELEVIZIJOS RĖMIMO FONDAS
Spausdino spaustuvė UAB „Rinkos aikštė", Josvainių g. 41, Kėdainiai
Ofsetinė spauda 2 sp. lankai.
Kaina 1,75 Lt
Tiražas 2890. Užs. Nr.
LPKTS puslapis internete: http://www.lpkts.lt
Įmonės kodas 3000 32645. Ats./sąsk. Nr.LT18 70440600 0425 8365, AB „SEB" bankas

Redakcija pasilieka teisę trumpinti ir redaguoti straipsnius, rankraščiai negrąžinami. Redakcijos nuomonė nebūtinai sutampa su autoriaus nuomone.